

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

معاونت تحقیقات و فناوری

برنامه راهبردی پنج ساله پژوهشگر سلامت مادر و کودک

تابستان ۱۴۰۴

تدوین کنندگان برنامه استراتژیک:

نام و نام خانوادگی	رشته تحصیلی	پست سازمانی
دکتر نجمه باقیان	دکترای مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی	مسئول واحد اعتباربخشی بیمارستان شهید دکتر رهنمون

بخش ۱: مقدمه

پژوهشکده سلامت مادر و کودک، با آرمان هم‌افزایی علمی، یکپارچه‌سازی توانمندی‌های پژوهشی و اعتلای سطح سلامت خانواده، در سال ۱۴۰۴ و در پی همگرایی و تجمع سه مرکز تحقیقاتی پیشرو شامل «سلامت مادر و نوزاد»، «اختلالات رشد کودکان» و «مراقبت‌های پرستاری و مامایی»، تأسیس می‌گردد. این بنیاد علمی، با اتخاذ رویکردی جامع‌نگر به سلامت بر آن است تا با تمرکز بر کل چرخه زندگی، از دوران حساس پیش از بارداری و بارداری تا پس از تولد، و سپس تا پایان دوران حیاتی کودکی و نوجوانی (سن هجده سالگی)، به نیازهای بنیادین سلامت مادر، کودک و سایر اعضای خانواده که نقش‌آفرینان کلیدی در شکل‌گیری و ارتقاء سلامت فرزند هستند، پاسخ دهد.

این پژوهشکده بر شالوده‌ی دستاوردهای علمی پیشین از جمله «پایگاه کوهورت مادر و نوزاد» که حدود هفت سال پیش در مرکز تحقیقات سلامت مادر و نوزاد پایه‌گذاری شد، بنا شده است. یافته‌های حاصل از این کوهورت در شکل‌گیری پژوهشکده و جهت‌دهی به محورهای پژوهشی نقش بسزایی داشته‌اند.

با توجه به پیچیدگی‌های روزافزون حوزه سلامت و نیاز به ارتقاء نرخ باروری سالم در راستای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، تدوین یک برنامه راهبردی منسجم، برای هدایت پژوهش‌های کاربردی، تقویت بنیه‌های علمی و افزایش توان پاسخ‌گویی اجتماعی به نیازهای مبرم جامعه، امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. در همین راستا، این برنامه استراتژیک با دقت و توجه ویژه به اسناد بالادستی از جمله قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، سیاست‌های کلی سلامت، برنامه‌های توسعه کشور و سند ملی سلامت مادر و کودک تدوین گردیده است. رسالت، چشم‌انداز، اهداف کلان و خرد، راهبردها و برنامه‌های عملیاتی این پژوهشکده، همگی بر پایه این مستندات ارزشمند و با در نظر گرفتن نیازهای واقعی جامعه، تعریف و تنظیم شده‌اند تا مسیری روشن و هدفمند را برای فعالیت‌های آینده پژوهشکده ترسیم کنند. این رویکرد تضمین می‌کند که تمامی فعالیت‌های پژوهشی و خدماتی، در راستای اهداف ملی و با بیشترین اثربخشی ممکن به انجام رسند. شایان ذکر است که تدوین این برنامه با بهره‌گیری از خرد جمعی، همفکری تیمی و استفاده از نظرات ارزشمند متخصصان حوزه سلامت مادر و کودک صورت پذیرفته است.

در این میان، تمرکز تخصصی پژوهشکده در سه محور کلیدی «تشخیص ناهنجاری‌های جنینی و پیش از تولد»، «دیسمورفولوژی و ناهنجاری‌های مادرزادی» و «اختلالات ژنتیکی و بدخیمی‌های اطفال»، به‌عنوان زمینه‌های اصلی فعالیت‌های پژوهشی، خدماتی و آموزشی تعیین شده است.

مچنین تدوین این برنامه راهبردی با در نظر گرفتن مسیر توسعه‌ای تعیین‌شده در سند چشم‌انداز مرکز تحقیقات سلامت مادر و نوزاد که پیش‌تر به تأیید وزارت بهداشت رسیده، انجام گرفته و پژوهشکده در ادامه همان مسیر تثبیت‌شده و مستند، سازماندهی شده است.

بخش ۲: مأموریت پژوهشکده

پژوهشکده سلامت مادر و کودک دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، با هدف ارتقاء سلامت مادران، کودکان و خانواده‌ها، و ترویج دانش، تحقیقات کاربردی و نوآورانه در حوزه سلامت مادر و کودک، به‌عنوان یک نهاد علمی پیشرو، رسالت خود را بر پایه انجام تحقیقات مبتنی بر شواهد، توسعه و گسترش خدمات تخصصی، تربیت نیروی پژوهشی توانمند و ایفای نقش مؤثر در سیاست‌گذاری‌های سلامت جامعه قرار داده است. این پژوهشکده با تمرکز بر ارائه و گسترش خدماتی مانند مشاوره ژنتیک در سطوح پیش از بارداری، قبل و بعد از تولد، و دیسمورفولوژی، و تلاش در آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی، در جهت بهبود شاخص‌های سلامت و کاهش نابرابری‌ها گام برمی‌دارد. این خدمات، با تمرکز ویژه بر سه حوزه فوق‌الذکر شامل ناهنجاری‌های جنینی، دیسمورفولوژی و بدخیمی‌های ژنتیکی در کودکان، ارائه و گسترش خواهند یافت.

در کنار این فعالیت‌ها، پژوهشکده بر تعامل و همکاری با نهادهای ذینفع در سطح ملی و بین‌المللی تأکید می‌کند و همواره در پی ارتقاء سطح دانش و مهارت‌های علمی، توسعه پژوهش‌های کاربردی و پاسخگو و نقش‌آفرینی در سیاست‌گذاری‌های بهداشتی است. بر همه ما مسلم است شایسته‌گزینی، تعهد مدیران و تصمیم‌گیران این حوزه، انجام کار تیمی به‌عنوان مبانی پیشرفت برای آینده درخشان این پژوهشکده خواهد بود و این امر ضرورت و اهمیت پژوهش‌های مرتبط با بخش سلامت و خدمات مبتنی بر نیاز حال و آینده آحاد مردم در چارچوب الگوی پزشکی مبتنی بر شواهد را تأیید می‌نماید.

فعالیت‌های این پژوهشکده در زمینه پژوهش، آموزش و ارائه مشاوره‌های علمی، بر اساس اولویت‌های سلامت استان و کشور می‌باشد. این پژوهشکده وظیفه انجام و طراحی پژوهش‌های مسئله‌محور و پاسخگو با تکیه بر چارچوب توسعه پایدار سلامت و عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت را به عهده دارد که بتواند کاربرست آن حمایت‌گر نیازهای جامعه و ارائه‌دهندگان خدمت باشد. امکانات پژوهشکده‌ای، بیمارستانی، درمانگاهی و پاراکلینیکی در استان و در چارچوب اصول نظام شبکه بهداشتی و درمانی، محیطی را برای انجام پژوهش‌های کاربردی و توسعه‌ای بر اساس نیازهای جامعه و ارائه راهکارهای مؤثر در سطوح ملی و استانی فراهم آورده است.

بر این اساس سه حوزه اصلی رسالت پژوهشکده عبارت‌اند از:

۱. انجام پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای با رویکرد پزشکی مبتنی بر شواهد به منظور تولید دانش نوین، محصولات و کاربردهای مناسب برای ذی‌نفعان و صاحبان فرآیند (مردم، ارائه‌دهندگان خدمت و مدیران و تصمیم‌گیران) در سطوح ملی و استانی
۲. آموزش، توانمندسازی و ارتقای مهارت‌های علمی و پژوهشی محققان و دانشجویان در سطوح عمومی و تحصیلات تکمیلی با بهره‌گیری از آموزش‌های مبتنی بر شواهد، محیط‌های واقعی و شبیه‌سازی‌شده و رویکردهای نوین آموزشی با هدف تربیت پژوهشگرانی کارآمد، عمل‌گرا و آماده برای پاسخ‌گویی مؤثر به نیازهای نظام سلامت
۳. ارائه مشاوره‌های علمی و فنی به سیاست‌گذاران، مدیران، متخصصان و جامعه در زمینه سلامت مادر، کودک و خانواده به منظور ارتقاء کیفیت خدمات سلامت، بهبود شاخص‌های بهداشتی و کاهش نابرابری‌ها در سلامت.
۴. ارتقاء فرزندآوری سالم و تقویت سلامت باروری به‌عنوان یکی از مأموریت‌های کلیدی در راستای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

بخش ۳: چشم‌انداز

پژوهشکده سلامت مادر و کودک در افق پنج ساله (۱۴۰۹-۱۴۰۴) قصد دارد با اتکا به تحقیقات با کیفیت بالا، آموزش‌های تخصصی، استقلال عملیاتی و مشارکت فعال در سیاست‌گذاری‌های استانی، ملی و بین‌المللی، به یکی از مؤثرترین و معتبرترین مراکز تحقیقاتی کشور در حوزه سلامت مادر و کودک تبدیل شود. این پژوهشکده با بهره‌گیری از کادر علمی برجسته، زیرساخت‌های پژوهشی پیشرفته، و همکاری‌های ملی و بین‌المللی مؤثر، به قانونی برای نوآوری‌های علمی، ارائه راهکارهای اثربخش برای چالش‌های سلامت جامعه، و تربیت نسلی از رهبران آینده در پژوهش‌های سلامت مادر و کودک تبدیل خواهد شد تا به بالاترین استانداردهای جهانی در سلامت و رفاه این گروه حیاتی از جامعه کمک کند.

بخش ۴: ارزش‌های بنیادین

- ✓ سلامت‌محوری
- ✓ عدالت در سلامت
- ✓ پاسخ‌گویی اجتماعی
- ✓ رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای
- ✓ کیفیت‌گرایی
- ✓ تعهد به انجام کار تیمی

بخش ۵: تحلیل وضع موجود (SWOT)

نقاط قوت:

- ✓ سابقه علمی مراکز تحقیقاتی تابعه
- ✓ وجود مجله تخصصی با زبان انگلیسی
- ✓ وجود سوابق تحقیقاتی برجسته در موسسین و محققین
- ✓ وجود تعداد اعضای هیئت علمی توانمند با تعداد کافی
- ✓ وجود آزمایشگاه ژنتیک و تجربه مشاوره ژنتیک
- ✓ وجود بانک شیر مادر
- ✓ وجود بیوبانک
- ✓ ظرفیت بالای آموزشی
- ✓ وجود داده‌های کوهورت مادر و کودک و رجیستری‌های ثبت اختلال رشد و نوزادان نارس
- ✓ وجود رجیستری‌های فعال مانند ثبت ناهنجاری‌های مادرزادی، رتینوپاتی نوزادان نارس و بیماری‌های متابولیک، و انجام طرح‌ها و مقالات متعدد در این حوزه‌ها

نقاط ضعف:

- ✓ نبود فضای فیزیکی کافی جهت تجمیع مراکز تحقیقاتی تابعه
- ✓ نبود ساختار اداری مستقل
- ✓ محدودیت منابع مالی پایدار
- ✓ کمبود نیروی پژوهشگر
- ✓ کمبود تجهیزات آزمایشگاهی

فرصت‌ها:

- ✓ سیاست‌های حمایتی وزارت بهداشت در حوزه سلامت مادر و کودک
- ✓ گسترش تقاضا برای مشاوره و خدمات تخصصی ژنتیک
- ✓ امکان جذب گرنت ملی و بین‌المللی
- ✓ ساختار دانشگاهی حمایت‌گر
- ✓ وجود زیرساخت‌های آموزشی-پژوهشی مناسب در زیرمجموعه دانشگاه

تهدیدها:

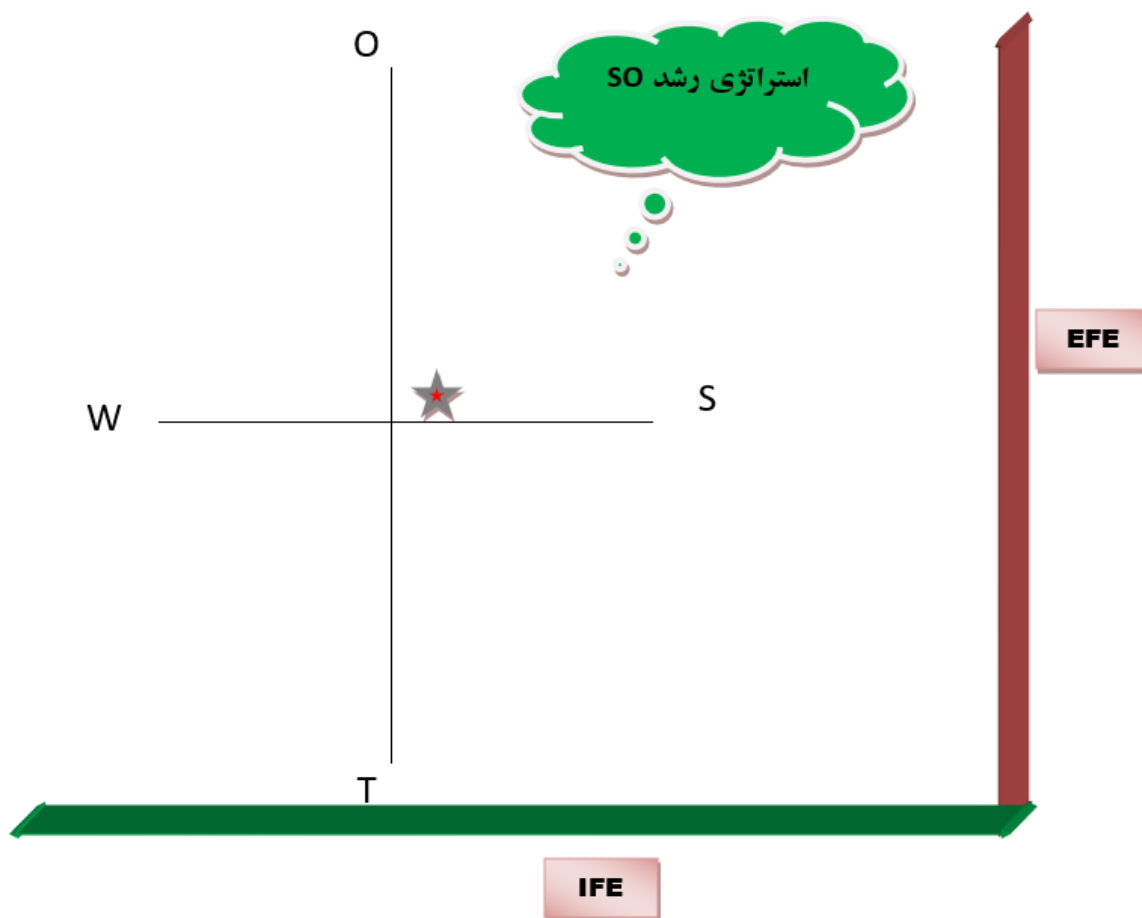
- ✓ اولویت درمان بر آموزش و پژوهش

- ✓ کمبود منابع مالی پایدار
- ✓ تعدد وظایف اعضای هیات علمی و کارشناسان
- ✓ کندی فرآیندهای اجرایی و اداری در راه اندازی پژوهشگاه
- ✓ موانع قانونی یا اداری در عقد قراردادهای درآمدزا

بخش ۶: جایگاه استراتژیک پژوهشگاه

نمره نهایی	رتبه	ضریب	عوامل داخلی
نقاط قوت			
25.02	3.82	6.55	سابقه علمی مراکز تحقیقاتی تابعه
22.34	3.64	6.14	وجود مجله تخصصی با زبان انگلیسی
25.96	3.82	6.80	وجود سوابق تحقیقاتی برجسته در موسسین و محققین
25.33	3.82	6.63	وجود تعداد اعضای هیئت علمی توانمند با تعداد کافی
20.85	3.64	5.73	وجود آزمایشگاه ژنتیک و تجربه مشاوره ژنتیک
29.46	3.91	7.54	وجود بانک شیر مادر
24.95	3.90	6.40	وجود بیوبانک
25.64	3.73	6.88	ظرفیت بالای آموزشی
27.41	3.90	7.03	وجود داده های کوهورت مادر و کودک و رجیستریهای ثبت اختلال رشد و نوزادان نارس
23.97	3.80	6.31	وجود رجیستریهای فعال مانند ثبت ناهنجاریهای مادرزادی، رتینوپاتی نوزادان نارس و بیماریهای متابولیک، و انجام طرحها و مقالات متعدد در این حوزهها
نقاط ضعف			
8.13	1.27	6.39	نبود فضای فیزیکی کافی جهت تجمع مراکز تحقیقاتی تابعه
7.29	1.00	7.29	نبود ساختار اداری مستقل
7.86	1.09	7.21	محدودیت منابع مالی پایدار
7.94	1.18	6.72	کمبود نیروی پژوهشگر
8.71	1.36	6.39	کمبود تجهیزات آزمایشگاهی
290.85		۱۰۰	جمع
2.91			

عوامل خارجی	ضریب	رتبه	نمره نهایی
فرصت ها			
سیاستهای حمایتی وزارت بهداشت در حوزه سلامت مادر و کودک	9.73	3.82	37.15
گسترش تقاضا برای مشاوره و خدمات تخصصی ژنتیک	10.44	4.00	41.77
امکان جذب گرنت ملی و بینالمللی	9.97	3.89	38.77
ساختار دانشگاهی حمایتگر	10.09	3.73	37.60
وجود زیرساختهای آموزشی-پژوهشی مناسب در زیرمجموعه دانشگاه	8.75	3.58	31.31
تهدیدها			
اولویت درمان بر آموزش و پژوهش	9.49	1.18	11.22
کمبود منابع مالی پایدار	11.39	1.35	15.38
تعدد وظایف اعضای هیات علمی و کارشناسان	9.97	1.18	11.78
کندی فرآیندهای اجرایی و اداری در راه اندازی پژوهشکده	10.09	1.18	11.92
موانع قانونی یا اداری در عقد قراردادهای درآمدزا	10.09	1.42	14.32
جمع	۱۰۰		251.22
			2.51

جایگاه ستاره در نمودار نشان دهنده محل تلاقی مجموع امتیاز عوامل داخلی ۲,۹۱ و عوامل خارجی ۲,۵۱ می باشد یعنی سازمان وارد استراتژی رشد (SO) شده است که در این جایگاه بایستی با بهره گیری از نقاط قوت، از فرصت های موجود در محیط بهره مند شده و به توسعه و پیشرفت های علمی و پژوهشی دست یابد.

اهداف کلی پژوهشکده:

G1: ارتقا کیفیت آموزش و پژوهش های مرتبط با سلامت مادر و کودک:

G101: راه اندازی طرح ثبت بیماری (رجیستری) مرتبط با نوزادان نارس طی یک سال آینده

G102: راه اندازی طرح ثبت بیماری های متابولیک طی یک سال آینده

G103: انجام سالیانه حداقل یک طرح تحقیقاتی مشترک بین مراکز تابعه

G104: چاپ سالیانه حداقل یک مقاله در یکی از مجلات Q1

G105: برگزاری دوره‌های آموزشی مهارتی برای پژوهشگران حداقل یک دوره سالیانه

G106: حمایت سالیانه از مشارکت یک نفر از اعضای هیات علمی در کنفرانس ها و دوره های بین المللی مرتبط

G107: ارتقا مجله علمی پژوهشکده و نمایه‌سازی آن در پایگاه‌های معتبر مانند ISI تا پایان سال ۱۴۰۹

G108: طراحی و پیاده‌سازی حداقل یک اپلیکیشن کاربردی و سلامت‌محور در حوزه ماد و کودک تا پایان برنامه استراتژیک

G109: اجرای سالانه حداقل یک طرح پژوهشی هدفمند در هر یک از سه حوزه کلیدی پژوهشکده شامل: ناهنجاری‌های جنینی، دیسمورفولوژی، و بدخیمی‌های ژنتیکی کودکان.

G2: تقویت زیرساخت‌های پژوهشی، آزمایشگاهی، داده‌محور و فناوریانه

G201: راه‌اندازی و تجهیز آزمایشگاه تشخیصی ژنتیک قبل و بعد از تولد طی یک سال آینده

G202: ایجاد و توسعه بانک‌های اطلاعاتی و بیوبانک و بهره‌برداری از داده‌های کوهورت و ثبت‌های موجود برای پژوهش‌های داده‌محور

G203: بهره‌برداری از رجیستری‌های موجود شامل ناهنجاری‌های مادرزادی، متابولیک و رتینوپاتی نوزادان نارس، و تقویت آنها در راستای پژوهش‌های داده‌محور

G204: راه‌اندازی کلینیک‌های تخصصی سرپایی شامل دیسمورفولوژی، مشاوره ژنتیک پیش از بارداری، قبل از تولد، بعد از تولد و پیگیری اختلالات ژنتیکی کودکان، براساس اولویت تا پایان برنامه استراتژیک

G205: جذب دو پژوهشگر و یک سرباز نخبه جهت همکاری با پژوهشکده تا پایان سال ۱۴۰۷

G206: ارائه خدمات پژوهشی و آموزشی در راستای تحقق اهداف سلامت باروری، فرزندآوری سالم، مشاوره ژنتیک، پیشگیری از ناهنجاری‌های جنینی، و افزایش آگاهی عمومی با تأکید بر قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت.

G3: گسترش تعاملات علمی پژوهشکده از طریق توسعه همکاری‌های استانی، ملی و بین‌المللی

G301: عقد حداقل یک تفاهم‌نامه پژوهشی با سایر مراکز علمی در هر یک از سطوح استانی، ملی و بین‌المللی در طی پنج سال آینده

G3O2: برگزاری حداقل یک کنگره کشوری مرتبط با اهداف مرکز تا پایان سال ۱۴۰۷

G4: تقویت زیرساخت‌های اداری-مالی پژوهشکده

G4O1: راه‌اندازی کامل پژوهشکده سلامت مادر و کودک و استقرار کامل مراکز تحقیقاتی تابعه تا پایان سال ۱۴۰۴

G4O2: استقلال اقتصادی پژوهشکده با اختصاص بودجه موردنظر از طرف دانشگاه تا پایان سال ۱۴۰۵

G4O3: جذب منابع مالی از کلینیک‌های سرپایی موجود (دیسمورفولوژی، مراکز مشاوره، درمانگاه‌های سرپایی و ...) تا پایان برنامه استراتژیک

G4O4: جذب حداقل یک گرنت پژوهشی از نهادهای تامین مالی ملی (نیماد، نصر و ...) تا پایان سال ۱۴۰۵

G4O5: جذب منابع حمایتی از نهادهای ملی، خیرین و سازمان‌های بین‌المللی تا پایان برنامه استراتژیک

G4O6: تجاری‌سازی دانش تولید شده در پژوهشکده با تولید حداقل یک محصول تا پایان برنامه استراتژیک